

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

Кафедра управління персоналом і економіки праці

04. Плани семінарських занять

з дисципліни

"КОНФЛІКТОЛОГІЯ"

**підготовки бакалавра
6.030401 "Правознавство"**

**Розглянуто та схвалено на
засіданні кафедри УПЕП
"22" грудня 2015 р.**

Протокол № 4

Зав. кафедри, проф. Костишина Т.А.

ПОЛТАВА 2015

04. Конфліктологія. Плани семінарських занять

Модуль 1. Загальна конфліктологія

ТЕМА 1. Поняття конфліктної ситуації і конфлікту. Природа конфлікту на підприємстві

Питання для обговорення

1. Предмет і зміст курсу “Конфліктологія”. Загальні поняття конфліктної ситуації і конфлікту. Класифікація видів конфліктів за різними ознаками. Соціальні і природні конфлікти. Типологія соціальних конфліктів.
2. Причини виникнення конфліктів. Умови виникнення конфлікту.
3. Трудовий колектив. Його поняття і визначення. Класифікація трудових колективів. Основні функції. Структура трудових колективів.
4. Соціальні групи в трудовому колективі. Формальні і неформальні групи. Управління і неформальними групами і організаціями.
5. Характеристика типів конфліктів в трудовому колективі. Внутрішньоособовий конфлікт. Суїцид – поняття і профілактика. Міжособовий конфлікт, конфлікт між особою і групою, міжгруповий конфлікт. Конфлікти в системі споживчої кооперації України.
6. Модель процесу конфлікту. Функціональні і дисфункціональні конфлікти.

ТЕМА 2. Аналіз конфліктів і вироблення методів їх подолання

Питання для обговорення

1. Виявлення причин конфлікту і його елементів. Ядро. Опоненти. Визначення типу конфлікту. Виявлення прихованих інтересів, побажань, страхів. Вироблення рішень шляхом проведення переговорів. Вміння слухати і виражати свої інтереси, враження і почуття.
2. Стиль поведінки в конкретній конфліктній ситуації (конкуренція, ухилення, співпраця, компроміс). Модель оволодіння конфліктною ситуацією. Спілкування з “важкими” людьми. Захист від важких у спілкуванні людей.
3. Природа стресу та його причини. Організаційні та особові фактори стресу. Шляхи зниження рівня стресу в трудових колективах.

ТЕМА 3. Управління конфліктною ситуацією

Питання для обговорення

1. Методи управління конфліктною ситуацією: структурні і між особові. Структурні методи розв'язання конфлікту: роз'яснення вимог до роботи (координаційні і інтеграційні механізми); встановлення загальноорганізаційної мети; використання системи винагород.

2. Міжособові стилі розв'язання конфліктів: ухилення, згладжування, примушення, компроміс, вирішення проблеми.
3. Соціально-психологічний клімат в трудовому колективі.
4. Згуртованість членів трудового колективу. Дух команди. Типи первинних трудових колективів за ступенями згуртованості. Стадії згуртування трудового колективу.
5. Управління соціально-психологічним кліматом колективу.

ТЕМА 4. Профілактика міжособових конфліктів на основі інтертипних відносин соціоніки

Питання для обговорення

1. Соціоніка як наука, поняття. Структура психіки людини за З. Фрейдом. Структура особи за К.Т. Юнгом. Модель Ю. Структура особи за Аушрою Аугустінавічуте. Модель А. Ментальний та вітальний рівні. Базисні ознаки особи: раціональність – ірраціональність, екстраверсія – інтроверсія; сенсорика – інтуїція, логіка – етика.
2. Соціотип – поняття. Структура соціотипу: сенсорика відчуттів, вольова сенсорика, етика відносин, етика емоцій, структурна (об'єктивна) логіка, ділова логіка (логіка організації справи), інтуїція часу, інтуїція здібностей.
3. Характеристика соціотипів.
4. Інтертипні відносини соціотипів та їх характеристика. Профілактика конфліктів на основі розстановки кадрів за найменш конфліктними парами. Квадри та їх характеристика. Поняття соціону.
5. Професійна функціональна орієнтація на основі соціотипів. Розстановка кадрів на основі соціальної значимості соціотипів.

Модуль 2. Юридична конфліктологія

Тема 5. Методологічні засади юридичної конфліктології

Питання для обговорення

1. Ранні та загальнонаукові погляди на юридичні конфлікти. Способи розв'язання конфліктів та шляхи їх попередження в стародавні часи. Найдавні правові акти (закони Ману, Хаммурабі та ін.).
2. Приватно-правова регуляція у Стародавньому Римі. Спроби осмислення суспільно_політичних конфліктів у пам'ятках Київської Русі. “Земне розуміння конфліктологічних проблем у добу Відродження та Просвітництва.
3. Ідеї гармонізації суспільного життя, подолання соціальних суперечностей і конфліктів через удосконалення державно-правових механізмів в українських просвітниках Г. Сковороди, С. Яворського, Ф. Прокоповича, М. Козачинського, С. Десницького, Я. Козельського.

4. Філософсько-соціологічні погляди на конфлікти. Формування філософсько_соціологічної традиції вивчення конфліктів під впливом ідей О. Конта, К. Маркса, Г. Зіммеля, М. Вебера, Г. Спенсера.

5. Психологічні концепції конфлікту. Основа конфліктної поведінки - інтрапсихічні (внутрішні), ситуаційні (зовнішні), когнітивістські (пізнавальні) фактори. (Дж. Вотсон, Е. Толмен, К. Галл, Дж. Мід).

Тема 6. Галузеві особливості юридичної конфліктології

Питання для обговорення

1. Розвиток конфліктології на пострадянському просторі і в Україні. Системний підхід до дослідження конфліктів В. В. Дружиніна, Д. С. Конторова, М. Д. Конторова.

2. Конфліктологія як наука та її галузь —юридична конфліктологія. Зусилля вчених-юристів під керівництвом В. М. Кудрявцева до створення юридичної конфліктології.

3. Внесок О. М. Бандурки та В. А. Друзя, Л. М. Герасіної та М. І. Панова в створення юридичної конфліктології в Україні.

4. Завдання юридичної конфліктології - дослідження причин виникнення юридичних конфліктів, вивчення закономірностей їх розвитку, розробка рекомендацій щодо застосування юридичних засобів з метою попередження конфліктів, зниження їх гостроти та вирішення.

Тема 7. Поняття й аналітика юридичного конфлікту

Питання для обговорення

1. Поняття юридичного конфлікту. Юридичний конфлікт у вузькому розумінні у правовій сфері, як правова норма. Зв'язок конфлікту безпосередньо із правовими відносинами сторін, із суперечливими правовими інтересами.
2. Широке розуміння юридичного конфлікту, як такого, що завершується юридичним шляхом.
3. Структура юридичного конфлікту. Предмет юридичного конфлікту. Сторони юридичного конфлікту. Ранг опонента. Причини та умови юридичного конфлікту.
4. Динаміка юридичного конфлікту. Стадії юридичного конфлікту юридичного конфлікту: стадії виникнення об'єктивної конфліктної ситуації, усвідомлення (сприйняття) ситуації як конфліктної, конфліктна поведінка (взаємодія), вирішення конфлікту.

Тема 8. Види юридичних конфліктів (4 години)

Питання для обговорення

1. Типологія юридичного конфлікту. Типологія юридичного конфлікту за сферами прояву, за ступенем тривалості й напруженості, за суб'єктами конфліктної взаємодії, за масштабом, за соціальними наслідками конфлікту, за галузями права.
2. Характеристика юридичних конфліктів за галузями соціальної активності. Екологічні (еколого-правові конфлікту).
3. Міжнародні (міжнародно-правові) конфлікту.
4. Конфлікту в державно-правовій сфері.
5. Адміністративно-правові конфлікту.
6. Конфлікту в цивільно-правовій та господарсько-правовій сферах.
7. Кримінальні та кримінально-процесуальні конфлікту.
8. Соціально-трудові конфлікту.
9. Сімейні конфлікту.

Тема 9. Розв'язання та запобігання юридичним конфліктам

Питання для обговорення

1. Проблема управління конфліктами. Прогнозування конфліктів. Попередження або запобігання конфлікту. Стимулювання конфлікту.
2. Діагностика конфліктів. Регулювання конфлікту. Розв'язання конфлікту.
3. Способи розв'язання юридичних конфліктів. Неюридичні способи розв'язання конфлікту: переговори (прямі переговори); погоджувальні процедури (примирення); посередництво. Застосування міжнародно-правових процедур для мирного розв'язання міжнародних конфліктів.

Тема 10. Практика розв'язання та запобігання юридичним конфліктам

Питання для обговорення

1. Конституційні процедури та конституційне судочинство.
2. Вирішенню конфліктів у парламентській діяльності.
3. Конституційне судочинство – сутність та поняття.
4. Судовий розгляд цивільно-правових і господарських конфліктів. Цивільне судочинство в подоланні конфліктів. Зміст і специфіка

процесу судового розгляду і вирішення цивільно-правових конфліктів на основі принципів цивільно-процесуального права.

5. Стадії судового процесу. Сторони цивільно-правового конфлікту.

Тема 11. Практика розв'язання та запобігання кримінальних та сімейних конфліктів

Питання для обговорення

1. Розв'язання кримінально-правових конфліктів. Послідовність вирішення кримінально-правових конфліктів. Суб'єкти кримінального процесу. Спрощені процедури вирішення кримінально-правових конфліктів шляхом примирення потерпілого і обвинуваченого,
2. Запобігання та розв'язання сімейних конфліктів.
3. Умови та процедури взяття шлюбу в Україні.
4. Дотримання у сімейних стосунках прав та обов'язків подружжя, матері, батька, дитини, інших членів сім'ї та родичів.
5. Інститут шлюбного договору, як засіб цивілізованого вирішення спорів.
6. Розірвання шлюбу, як радикальний спосіб розв'язання сімейних конфліктів.

Тема 12. Вирішення соціально-трудова конфліктів

Питання для обговорення

1. Соціально-трудова конфлікт, його сутність і місце в системі соціальних суперечностей.
2. Різновиди соціально-трудова конфліктів, їх причини та функції.
3. Страйки як надзвичайний засіб вирішення колективних трудова суперечок, їхня суть, різновиди та проблеми врегулювання й вирішення.
4. Діяльність національної служби посередництва й примирення. Компетенція національної служби посередництва й примирення. Офіційне визнання права на страйк Європейською соціальною хартією (1961 р.).
5. Локаути – сутність та поняття, причини застосування.

Тема 13. Переговори та посередництво

Питання для обговорення

1. Основні стратегії переговорів у вирішенні конфліктів соціально-трудового характеру.
2. Делегація учасників на переговорах. Склад делегації. Вимоги до глави делегації на переговорах.
3. Документи переговорного процесу.
4. Посередництво та головні умови досягнення успіху в переговорах. Медіація – сутність та поняття.
5. Принципи медіації. Переваги медіації.
6. Вимоги до особи медіатора. Професійна підготовка медіаторів.
7. Досвід медіації в Україні.
8. Сфери застосування медіації:• медіація у сфері корпоративних відносин;• медіація у сфері захисту прав інтелектуальної власності;• медіація у сфері охорони здоров'я;• медіація у сфері захисту прав споживачів;• медіація у сфері сімейних стосунків.

Тема 14. Соціальне партнерство

Питання для обговорення

1. Соціальне партнерство – сутність та поняття.
2. Соціальне партнерство: його примирна функція в досягненні злагоди в колективному трудовому спорі (конфлікті).
3. Зміст Закону України «Про соціальне партнерство».